

Василь КРЕМЕНЬ
академік НАПН України,
президент НАПН України (м. Київ)

ЩО РОБИТЬ ДЕРЖАВУ УСПІШНОЮ В ПОРУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ?

© Кремень В., 2013

**Промова на зібранні представників Дипломатичного корпусу, акредитованого в Україні.
11 березня 2013 р.**

рузі! Дозвольте мені висловити від Президії Національної академії педагогічних наук, а тут присутні академіки нашої академії, від наглядової ради університету імені М. П. Драгоманова щирі вітання усім вам – учасникам цього зібрання. Воно обговорює, на мою думку, дуже актуальну проблему, проблему подальшого розвитку освітньої справи, зокрема підготовку вчителя, педагога в контексті нових вимог, що постають перед європейським континентом. Можна було б навести багато доказів на користь того, що ідея, висловлена у доповіді Віктора Петровича Андрущенко, є актуальною і такою, що заслуговує на всебічну підтримку. Я зупинюсь лише на одній причині. Причина ця полягає в тому, що значною мірою сучасні світові процеси, а отже і процеси розвитку європейських країн, визначаються глобалізацією. Глобалізація, – хто б як до неї не ставився, має абсолютно відкритий та зрозумілий характер, є провідною тенденцією у розвитку світової цивілізації нині і в найближчі роки. Глобалізація – доволі широ-

ке поняття, багатоаспектне, і не час і не місце аналізувати це. Скажу єдине: глобалізація означає зближення народів, націй, означає створення єдиного економічного простору, емоційного, духовного, політичного, культурного... Глобалізація також має пріоритетні аспекти, зокрема в нашому регіоні. Європейські масштаби глобалізації передусім важливі для України і для більшості європейських держав.

Глобалізація ставить нові завдання і нові вимоги, вказує орієнтири суспільству, державі і людині, а отже – й освітній системі. Нині не може бути успішною жодна держава на європейському континенті, яка б намагалась будувати суперечливу систему суспільних відносин, не кажучи вже про антагоністичну до системи суспільних відносин, що панують у найбільш розвинених країнах світу. Тобто нині не може бути перспективною та держава, яка не перебуває в єдиному полі, єдиному просторі суспільних відносин. Чому? А тому, що національний прогрес будь-якої країни нині залежить не тільки від власних зусиль народу цієї країни, а й значною мірою від того, якою мірою країна спілкується, якою мірою вона співіснує, переймає досвід, працює разом з іншими країнами, в нашому контексті – Європи. Через це будь-яка країна, яка має намір будувати свій особливий «ізм», озиратиметься назад, випаде із загального контексту Європи і світової цивілізації. І у такий спосіб заведе себе у глухий кут суспільного розвитку.

Можна навести окремі приклади держав, досвід яких, на жаль, свідчить про справедливість цих слів. Коли ми говоримо про глобалізацію і державу, то ми повинні усвідомити, що нині змінюється сама сутність держави. Абсолютно *незалежних* держав, у повному розумінні цього слова, в сучасному світі немає і ніколи не буде: всі країни взаємозалежні. І мудра нація, мудрі політики намагаються вести свою країну, свою державу, систему її безпеки, економічну і духовно-політичну системи у такий спосіб, аби союз, до якого вступає держава, давав змогу максималь-

но реалізувати власні національні інтереси. Для нашої держави, для України як європейської держави, таким союзом може бути лише Європейський Союз, лише європейський вибір. І слід підтримати керівництво держави, зокрема Президента Віктора Федоровича Януковича, який постійно наголошує на необхідності активного впровадження саме європейських норм і цінностей життя і вступу до європейських структур, членство в яких дасть нам можливість максимально реалізувати національні інтереси України.

У процесі глобалізації постають нові проблеми перед людиною, перед особистістю. Аби підготувати людину до життя в сучасних, а тим більше, в майбутніх умовах, ми маємо багато що змінити, і зокрема в освіті. Ми повинні підготувати патріота, громадянина України, але водночас і європейську людину. Європейську за своєю сутністю, за своєю системою цінностей. І тут багато завдань. Від відповідної світоглядної підготовки, яка б давала адекватне уявлення про сучасний світ, до обов'язкового знання іноземних мов поряд з українською державною мовою, обов'язкового знання мови широкого міжнародного спілкування, якою є нині англійська мова. І лише у такий спосіб ми можемо виховати людину, яка забезпечить співпрацю України і світу, України і європейських країн, забезпечить прогрес.

Я з великою пошаною ставлюсь до згаданих Віктором Петровичем Андрущенком наших видатних попередників – освітян, педагогів і до системи нашої освіти. Але хочу сказати, що нам багато треба зробити, аби домогтися справжньої європейської системи освіти. Існування впродовж десятиліть відокремленої від європейської і світової освіти, освіти Радянського Союзу, куди входила і Україна, негативно позначилось на низці напрямів розвитку вітчизняної освіти. Ось чому, скажімо, ми в Національній академії педагогічних наук України намагаємось перейняти і донести до широкої педагогічної та освітянської громадськості кращі здобутки європейської та

світової освіти. Ми вдячні присутнім тут представникам країн за те, що свого часу було підтримано нашу ідею про створення бібліотеки іноземного шкільного підручника і низку інших ідей, які реалізуються нині в академії.

Отже, я хотів би ще раз підтримати проєкт, покликаний розробити основні принципи підготовки вчителя в європейських країнах. Є над чим ще в ньому працювати. Я особисто вніс низку пропозицій. Так само треба подумати про співвідношення змісту і назви цього документа. Але очевидно одне – зусилля щодо об'єднання освітніх систем, щодо розроблення загальних принципів підготовки вчителя, врешті, щодо утвердження європейських норм і ціннос-

тей загалом, заслуговують на всебічну підтримку. І я думаю, і в освіті загалом, і в підготовці вчителя зокрема має бути утверджений принцип людиноцентризму, дитиноцентризму. Бо чим відрізняється істинна Європа від не істинної? Рівнем пошанування особистості, пошанування правди. Створення максимальних можливостей для самопізнання дитини у процесі навчання, саморозвитку на основі пізнаних сутностей. Така людина, ставши дорослою, максимально самореалізується в суспільному житті, забезпечить собі незаперечний і динамічний розвиток. Я переконаний: до найбільш розвинених європейських країн Україна долучиться через зміни в освіті, через зміни в підготовці вчителя.

освітній портал
ПедПРЕСА

WWW.PEDPRESA.COM